

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Dranouterstraat (Heuvelland, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2017F373

Juni – September 2017

ARCHEOLOGIENOTA

BUREAUONDERZOEK (FASE 0)

DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Willaert Aaron, Wouter Van Goidsenhoven, De Tollenaere Joren, Thys Clara
Wetenschappelijke begeleiding: Dieter Demey en Jan Decorte

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2017

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 2: Programma van maatregelen	4
2.1 Administratieve gegevens	4
2.2 Synthese	6
2.3 Gemotiveerd advies	7
2.3.1 Aanwezigheid van een archeologische site	9
2.3.2 De waardering van de archeologische site	9
2.3.3 Impactbepaling	9
2.3.4 De bepaling van de maatregelen	9
2.4 Programma van Maatregelen.....	9
2.4.1 De aanleiding van het vooronderzoek	9
2.4.2 Bepalen van de onderzoeksstrategie	9
2.4.3 Vraagstelling en onderzoeksdoelen.....	10
2.4.4 Resultaten van het vooronderzoek met ingreep in de bodem	11
2.4.5 Onderzoeksstrategie en -methode	11
2.4.6 Onderzoekstechnieken.....	13
2.4.7 Eventuele afwijkingen van de CGP	14
2.4.8 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders	14
2.4.9 Raming inzake uitvoeringstermijn.....	14
2.4.10 Vondsten.....	15
2.5 Conclusie.....	15
Deel 3: Bibliografie.....	16

FIGURENLIJST (2017F373)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt).....	5
Figuur 2: Onderzoeksgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt)	12
Figuur 3: Voorstel proefsleuven weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	13

TABELLENLIJST (2017F373)

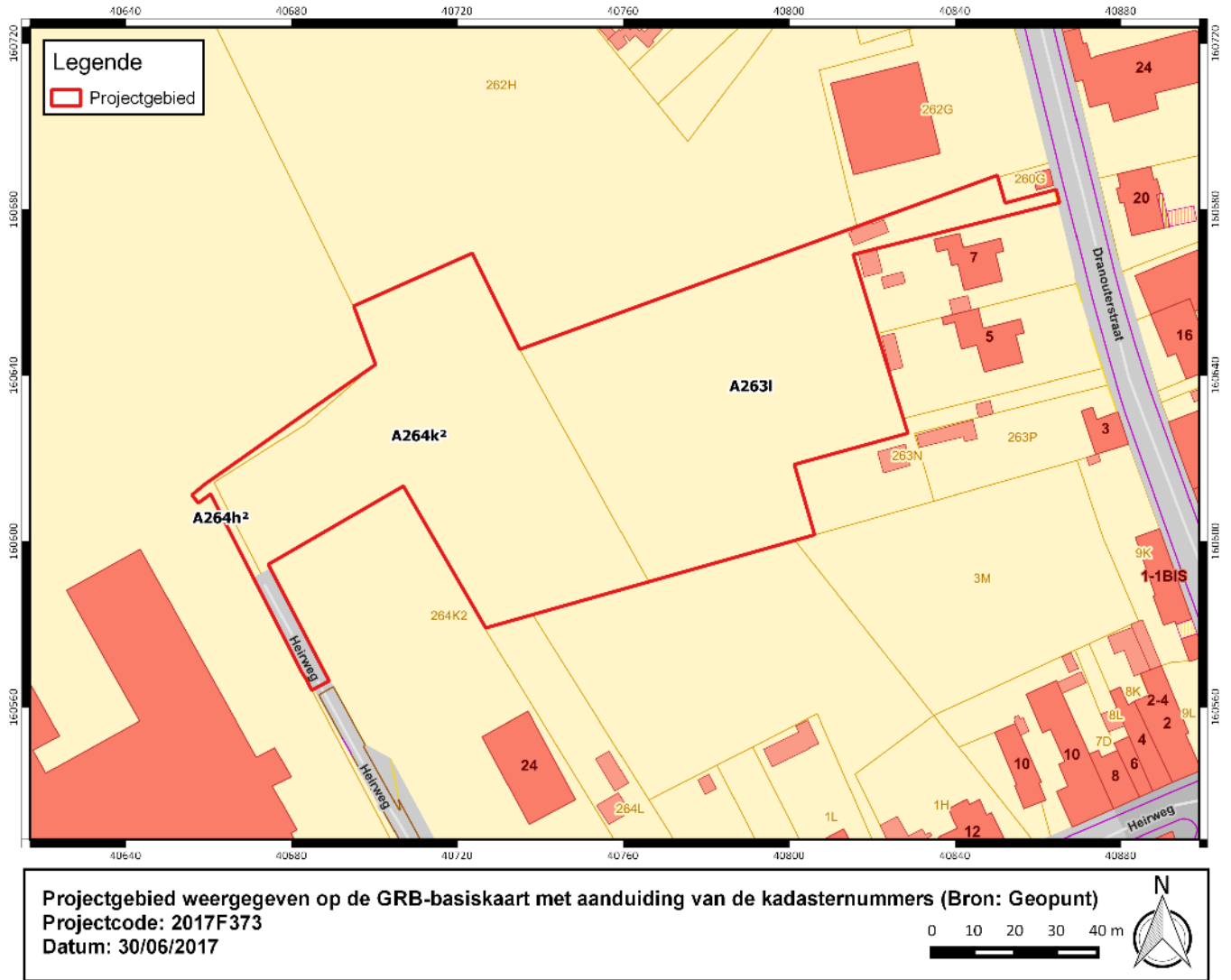
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.4

Deel 2: Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	Bureau Voor Vrije Ruimte Raas van Gaverestraat 67B 9000 Gent	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Janiek De Gryse Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Heuvelland
	Deelgemeente	Nieuwkerke
	Postcode	8950
	Adres	Dranouterstraat 8950 Nieuwkerke
	Toponiem	Dranouterstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 40616$ $Y_{\min} = 160528$ $X_{\max} = 40898$ $Y_{\max} = 160723$
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Heuvelland, Afdeling 3, Sectie A, nummers 236l, 264k ² , 264h ² Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt)

2.2 Synthese

Oprachtgever plant de herinrichting van de openbare infrastructuur op de percelen aan de Dranouterstraat te Nieuwkerke, deelgemeente van Heuveland. De geplande werken omvatten de aanleg van een parking en speelbos met specifieke landschapselementen. Het terrein is ca. 0,95ha groot en is in gebruik als tijdelijke parking en landbouwgrond.

Er werd een landschappelijk booronderzoek (2017I59) en een veldkartering (2017H301) uitgevoerd.

Op basis van de resultaten van deze vooronderzoeken zonder ingreep in de bodem werden de geplande werken in overleg met opdrachtgever en ontwerper aangepast. Hierdoor bedreigen de ingrepen het archeologische bodemarchief enkel ter hoogte van de geplande parking en wadi's. Op de overige delen van het terrein voorziet men immers enkel ingrepen die zich volledig binnen de ploegvoor zullen situeren, de herprofilering van een bestaande, dichtgeslibde gracht en de creatie van enkele ophogingen in het speelbos. In de boomgaard worden enkele aanplantingen van fruitbomen voorzien, die een zeer lokale, beperkte ingreep zullen teweegbrengen.

Het bedreigde terrein heeft een oppervlakte van 2915m².

Landschappelijk gezien is de dorpskern van Nieuwkerke gelegen in de zandleemstreek, op de top van een tertiaire getuigenheuvel. Het DHMV geeft een kleine depressie op de heuveltop weer ter hoogte van het plangebied. De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer van laat-Pleistocene eolische afzettingen bovenop de Tertiaire afzettingen. De bodemkaart geeft een sediment weer van natte leem. Teneinde te proberen achterhalen of het terrein in sterke mate onderhevig is geweest aan afspoelingsprocessen werd een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd. Uit de 3 boringen blijkt een afwijkend beeld dan dat beschreven in de bodemkaart. Uit het landschappelijk booronderzoek kon eveneens afgeleid worden dat het terrein hoogstwaarschijnlijk onderhevig geweest is aan erosie, dit kon echter niet gekwantificeerd worden. Het landschappelijk booronderzoek heeft geen argumenten aan het licht gebracht waardoor aangenomen kan worden dat het plangebied of delen ervan vrij zijn van archeologisch erfgoed.

De landschappelijke situatie - strategisch hoger gelegen met vruchtbare leemgronden- moet een aanzienlijke aantrekkingskracht gehad hebben op de eerste landbouwgemeenschappen in de streek. Op de omliggende heuveltoppen werd in het verleden een grote hoeveelheid (neolithisch) materiaal gerecupereerd bij veldprospecties. Teneinde dit beeld al dan niet bevestigd te zien te Nieuwkerke werd reeds een oppervlakte-inventarisatie uitgevoerd. Hierbij werd inderdaad vondstmateriaal ingezameld dat wijst op menselijke aanwezigheid in de pré- en/of protohistorie.

Cartografische bronnen wijzen op een hoofdzakelijk ruraal karakter van de omgeving. De Sanderuskaart en de Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden geven weiland met boomgaard weer ter hoogte van het plangebied. Historische bronnen wijzen op een bloeiperiode tijdens de late middeleeuwen. Gedurende de godsdienstoorlogen in de 16^e eeuw werd het dorp grotendeels ontvolkt. Mogelijk kende het dorp een grotere omvang dan hetgeen weergegeven op de kaart van Ferraris. Het grootste deel van de Eerste Wereldoorlog lag het dorp in het Britse achterland. Tijdens het Duitse lenteoffensief van 1918 werd Nieuwkerke door de Duitsers ingenomen bij de Slag van de Kemmelberg. Deze terreinwinst werd echter snel weer opgegeven. Loopgravenkaarten geven geen infrastructuur weer op het projectgebied. De orthofoto-sequentie toont duidelijk aan dat het terrein in gebruik is als akker/weide tot de westelijke sector wordt ingericht als parking. Deze parking werd ondertussen opnieuw verwijderd.

Op het plangebied zelf zijn geen archeologische waarden gekend. Meest relevant voor het huidige dossier is een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in 2016 aan de Bassevillestraat, zo'n 500m ten oosten, o.l.v. S. Verdegem. Dit onderzoek is nog niet opgenomen in de Centraal Archeologische Inventaris. Hierbij werden verschillende bewoningssporen uit de late middeleeuwen waargenomen evenals resten die in verband gebracht kunnen worden met de aldaar aanwezige Britse barakkenzone tijdens de Eerste Wereldoorlog.

Er werd een vlakdekkend onderzoek aanbevolen ter hoogte van de waargenomen cluster laatmiddeleeuwse sporen. In de ruimere omgeving is vooral de recuperatie van neolithisch vondstmateriaal op de Kemmelberg (CAI 76485 & 76553) van belang. Verder is de regio bezaaid met cartografische indicatoren van laatmiddeleeuwse sites met walgracht die getuigen van het rurale karakter van de omgeving tot op de dag van vandaag.

Uit het voorgaande blijkt duidelijk dat omwille van de landschappelijke situatie en de gekende waarden het archeologisch potentieel van het plangebied aanzienlijk is. Het reeds uitgevoerde landschappelijk booronderzoek heeft geen argumenten aangebracht om af te zien van verder terreinonderzoek. Gelet het verwachtingspatroon van klassieke sporenarcheologie, waarbij eventueel aanwezige resten reeds zichtbaar zijn onder de bouwvoor, is een proefsleuvenonderzoek de meest aangewezen onderzoeksmethode.

2.3 Gemotiveerd advies

Op basis van de landschappelijke situatie en gekende waarden is het archeologisch potentieel van de omgeving aanzienlijk. Landschappelijke boringen hebben geen argumenten aangebracht om af te zien van verder onderzoek. Mogelijk moet wel rekening gehouden worden met een minder goede bewaring van eventueel aanwezige sporen omwille van afspoelingsprocessen. Tijdens de oppervlaktekartering werd lithisch materiaal gerecupereerd dat wijst op een menselijke aanwezigheid in de pré- en/of protohistorie in de omgeving. Het vooronderzoek gaf aanwijzing voor een mogelijk bewaard microreliëf; dit is echter een verwachting die overal in zandig en zandlemig Vlaanderen opgaat. Dit mag na kosten-baten afweging geen argument vormen om het traject voort te zetten adhv. archeologische boringen; de wetenschappelijke output van verkennend archeologisch booronderzoek in de teelaarde zou nooit opwegen tegen de kost ervan.

Het verwachtingspatroon bestaat uit klassieke sporenarcheologie, direct onder de bouwvoor. De meest geschikte onderzoeksmethode is een proefsleuvenonderzoek. Er is geen verwachting inzake afgedekte archeologie.

Volgende onderzoeksmethoden werden overwogen:

-gespecialiseerd archivalisch onderzoek: in specifieke gevallen is bijkomend, gespecialiseerd bronnenonderzoek aangewezen. Deze vorm van verder doorgedreven archiefonderzoek heeft vooral betrekking op zeer specifieke contexten waarbij de archeologische/historische waarde niet afgeleid kan worden uit de standaardbronnen die voor de opmaak van een archeologienota geraadpleegd worden. Eén van de meest voorkomende voorbeelden waar doorgedreven archivalisch onderzoek nodig is betreft locaties binnen het frontgebied van de Eerste Wereldoorlog.

Gelet op de ligging in het hinterland is een uitgebreide studie op basis van luchtfoto's niet noodzakelijk. De beschikbare loopgravenkaarten tonen geen relicten op het plangebied. De omgeving is vooral ingericht met logistieke doeleinden. Uiteraard dient rekening gehouden te worden met de mogelijkheid dat op het terrein niet-ontpofte oorlogsmunitie wordt aangetroffen, zoals het proefsleuvenonderzoek aan de Bassevillestraat heeft aangetoond.

-landschappelijk bodemonderzoek: een landschappelijk booronderzoek kan altijd zinvol zijn indien een complexe landschappelijke situatie en bijgevolg een complexe verticale stratigrafie verwacht wordt. Ook als de verstoringshistoriek van het terrein niet duidelijk is, bijvoorbeeld indien blijkt uit het bureauonderzoek

dat het terrein bebouwd geweest is maar geen plannen beschikbaar zijn of activiteiten plaats hebben gevonden waarvan niet duidelijk is in welke mate zij een ernstige impact hebben gehad op de ondergrond.

Omwille van de mogelijk ingrijpende erosie waaraan het terrein onderhevig is geweest te evalueren werd reeds een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd. Hierbij werd waargenomen dat er met enige zekerheid afspoelingsprocessen hebben plaatsgevonden. Deze erosie kan niet worden gekwantificeerd. Er werd geen noemenswaardige verstoring geregistreerd.

-geofysisch onderzoek: een geofysisch onderzoek heeft in hoofdzaak als doel om, zonder ingreep in de bodem, grotere ondergrondse anomalieën in kaart te brengen. In hoofdzaak betreft het structuren zoals funderingen en muren van bv. oude kloosters en kastelen of bunkers of ovens. Ook kunnen sterke verschillen in bodemsamenstelling door middel van deze onderzoeksmethode gevat worden.

Op het plangebied te Nieuwkerke is er geen verwachting inzake grote ondergrondse metalen of (bak)stenen structuren. Een geofysisch onderzoek zou in dit geval een overbodige kost betekenen.

-verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek: een verkennend archeologisch onderzoek heeft als doel eventuele afgedekte vindplaatsen in kaart te brengen door middel van een extensief boorgrid. In geval van een positieve verkenning kan met behulp van een waarderend booronderzoek in een denser grid de artefactenconcentratie gelokaliseerd worden. Op basis van de resultaten van deze booronderzoeken kan overgegaan worden tot de aanleg van proefputten of een opgraving in functie van een afgedekte archeologische site. Hierbij moet erop gewezen worden dat de aandacht bij deze vorm van onderzoek niet zozeer naar sporen maar naar goed bewaarde vondstconcentraties. Dit gegeven impliceert dat bewaarde, afgedekte vindplaatsen gezocht moeten worden op landschappelijke locaties waar de kans op afgedekte archeologie reëel is.

Op het plangebied te Nieuwkerke is geen verwachting inzake een archeologisch relevante, afgedekte horizont. Hoewel het landschappelijk bodemonderzoek niet de intentie had deze op te sporen werd er weliswaar geen afgedekt niveau waargenomen. Gelet de bodemopbouw en de vastgestelde mate van landgebruik vanaf de 18e eeuw is een eventueel aanwezige vondstenconcentratie met zekerheid reeds opgenomen in de bouwvoor. Een archeologische boorcampagne is in deze situatie weinig zinvol.

-veldkartering: een veldkartering of “field-walking” bestaat uit een systematische visuele inspectie van een terrein en het inventariseren van eventuele oppervlaktevondsten. Deze prospectiemethode wordt bij voorkeur aangewend op terreinen die een zekere mate van (regelmatige) oppervlakte bewerking kennen, dus hoofdzakelijk op akkers. De kartering wordt gewoonlijk uitgevoerd in parallelle raaien met een regelmatige tussenafstand. Soms wordt ook in een raster gewerkt indien een gedetailleerder beeld gewenst is. Op basis van waarnemingen kunnen eventueel interessante zones afgebakend worden. Afhankelijk van het karakter van het gerecupereerde vondstmateriaal kunnen gerichtere keuzes gemaakt worden in de eventueel te volgen onderzoeksstrategie op een terrein.

Op het plangebied aan de Dranouterstraat werd reeds een veldprospectie uitgevoerd (Zie bijgevoegd verslag van resultaten veldkartering 2017H301). Hierbij werden verschillende lithische artefacten gerecupereerd die wijzen op een menselijke aanwezigheid tijdens de pré- en/of protohistorie in nabijheid van het terrein.

-proefsleuven: een proefsleuvenonderzoek met ingreep in de bodem heeft (net als proefputten in stedelijke context) als doel steekproefsgewijs het terrein archeologisch te inventariseren en vanuit de resultaten van dit vooronderzoek beargumenteerde uitspraken te doen over het al dan niet overgaan tot een (gedeeltelijke) vlakdekkende opgraving. Standaard wordt bij een proefsleuvenonderzoek tussen de 10% en 12,5% van het terrein archeologisch geïnventariseerd. Normaliter worden de proefsleuven

ingeplant in een regelmatig patroon om zo tot een wetenschappelijk verantwoorde inschatting van de archeologische aanwezigheid te komen.

Gelet op de vastgestelde bodemopbouw moet uitgegaan worden van klassieke sporenarcheologie, waarbij eventueel aanwezige resten zichtbaar zijn onder de bouwvoor. Een terreininventarisatie door middel van proefsleuven is bij dit verwachtingspatroon de meest geschikte onderzoeksmethode. Op basis van de waargenomen relicten kan een gefundeerde beslissing genomen worden in functie van eventueel vervolgonderzoek.

2.3.1 Aanwezigheid van een archeologische site

Tot op heden kon de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet aangetoond worden. Daarentegen werd wel duidelijk een zeker archeologisch potentieel afgeleid op basis van de landschappelijke indicatoren.

2.3.2 De waardering van de archeologische site

Niet van toepassing, cf. punt 2.3.2

2.3.3 Impactbepaling

Het bodemarchief dient eerst geïnventariseerd te worden, voor de impact van de werken op eventueel aanwezig erfgoed kan bepaald worden, cf. punt 2.3.2.

2.3.4 De bepaling van de maatregelen

De maatregelen kunnen pas bepaald worden na uitvoering van de prospectie met ingreep in de bodem. Door middel van deze prospectie zal er een duidelijk zicht zijn over de mogelijk aanwezige relicten, cf. punt 2.3.2.

2.4 Programma van Maatregelen

2.4.1 De aanleiding van het vooronderzoek

Cf. supra, punt 1.1.6

2.4.2 Bepalen van de onderzoeksstrategie

De keuze voor een prospectie met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven werd afgetoetst aan de vier criteria opgenomen in de Code van Goede Praktijk (CGP artikel 5.3)

-mogelijk: het terrein is toegankelijk voor een graafmachine. Buiten eventueel aanwezige leidingen worden geen fysieke obstakels voorzien waardoor een terreininventarisatie onmogelijk zou zijn.

-nuttig: gelet op het verwachtingspatroon is een proefsleuvenonderzoek de enige manier om het archeologisch potentieel in kaart te brengen en degelijk de impact te bepalen van de geplande werken hierop.

-schadelijk: een terreininventarisatie door middel van proefsleuven is de enige manier om een degelijke inschatting te maken in functie van het archeologisch potentieel. Aangezien de mate van spoorbewerking in een proefsleuvenonderzoek beperkt is, blijven de eventueel aanwezige grondvaste relictten bewaard voor verder onderzoek.

-noodzakelijk: gelet op het feit dat de geplande werken een substantiële ingreep in de bodem impliceren moet uitgegaan worden van een scenario waarbij in-situ bewaring onmogelijk is ter hoogte van de geplande parking en wadi's. Gelet op het verwachtingspatroon is de kans op aantreffen van archeologische relictten uit relevante periodes reëel.

2.4.3 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Doel van de terreininventarisatie door middel van proefsleuven is een inschatting maken van het archeologisch potentieel binnen het projectgebied. Van belang hierbij is dat minstens volgende onderzoeksvragen beantwoord worden.

-wat zijn de waargenomen bodemhorizonten, beschrijving + duiding?

-in hoeverre is de bodemopbouw nog intact? Zijn er tekenen van erosie? Bevestigen de waarnemingen het beeld dat vastgesteld is bij het landschappelijk bodemonderzoek?

-zijn er (nog) bodemsporen aanwezig? In welke mate zijn ze natuurlijk of antropogeen? Beschrijf.

-wat is de bewaringstoestand van de waargenomen sporen?

-kunnen de bodemkundige vaststellingen gerelateerd worden aan de eventuele afwezigheid van antropogene sporen?

-wat is de relatie tussen de bodem en het landschap?

-maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren, is er een ruimtelijk verband?

-kan op basis van het gerecupereerde materiaal een uitspraak gedaan worden over datering of fasering? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

-kan op basis van de waargenomen archeologische fenomenen een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van de menselijke aanwezigheid?

-zijn er indicaties die wijzen op de inrichting van een erf of nederzetting?

-zijn er indicaties voor de inrichting van een funeraire ruimte? Indien er sprake is van begravingen: wat is de omvang? Hoeveel niveaus? Geschatte aantal individuen?

-wat betekenen de gegevens mogelijk voor een aanvulling van kennisleemtes van de lokale en regionale geschiedenis?

-voor waardevolle vindplaats(en) die bedreigd worden door de geplande werkzaamheden: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (m.a.w. is behoud in situ mogelijk?)

-voor bedreigde waardevolle vindplaatsen die niet in-situ bewaard kunnen blijven:

- ° wat is de ruimtelijke afbakening (in X, Y en Z coördinaten) van de zone(s) voor vervolgonderzoek?
- ° welke aspecten verdienen bijzondere aandacht?
- ° welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?
- ° zijn er voor de beantwoording van de vraagstelling(en) natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke types staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

2.4.4 Resultaten van het vooronderzoek met ingreep in de bodem

Tot op heden werd reeds een bureauonderzoek (projectcode 2017F373), landschappelijk bodemonderzoek (Projectcode 2017I59) en veldkartering (projectcode 2017H301) uitgevoerd. Uit de gegevens van de desktopstudie blijkt een hoge trefkans inzake archeologische relicten vanaf het neolithicum. Dit beeld wordt enigszins bevestigd door de vondst van verschillende artefacten in vuursteen die gerecupereerd werden tijdens de veldkartering. Het vooronderzoek gaf aanwijzing voor een mogelijk bewaard microreliëf; dit is echter een verwachting die overal in zandig en zandlemig Vlaanderen opgaat. Dit mag na kosten-baten afweging geen argument vormen om het traject voort te zetten adhv. archeologische boringen; de wetenschappelijke output van verkennend archeologisch booronderzoek in de teelaarde zou nooit opwegen tegen de kost ervan.

Het landschappelijk bodemonderzoek heeft aangetoond dat er geen argumenten zijn om aan te nemen dat het terrein vrij is van archeologische relicten.

2.4.5 Onderzoeksstrategie en -methode

De meest geschikte vervolgstap met betrekking tot het plangebied aan de Dranouterstraat te Nieuwkerke is een onderzoek door middel van proefsleuven. Het proefsleuvenonderzoek dient een statistisch representatief deel van het terrein te inventariseren. Dit deel dient groot genoeg te zijn om de resultaten te extrapoleren naar de rest van het plangebied. De proefsleuven worden aangelegd in een regelmatig patroon om zo een dekking te verkrijgen die toelaat een gedegen inschatting te maken van het bodemarchief op het plangebied.

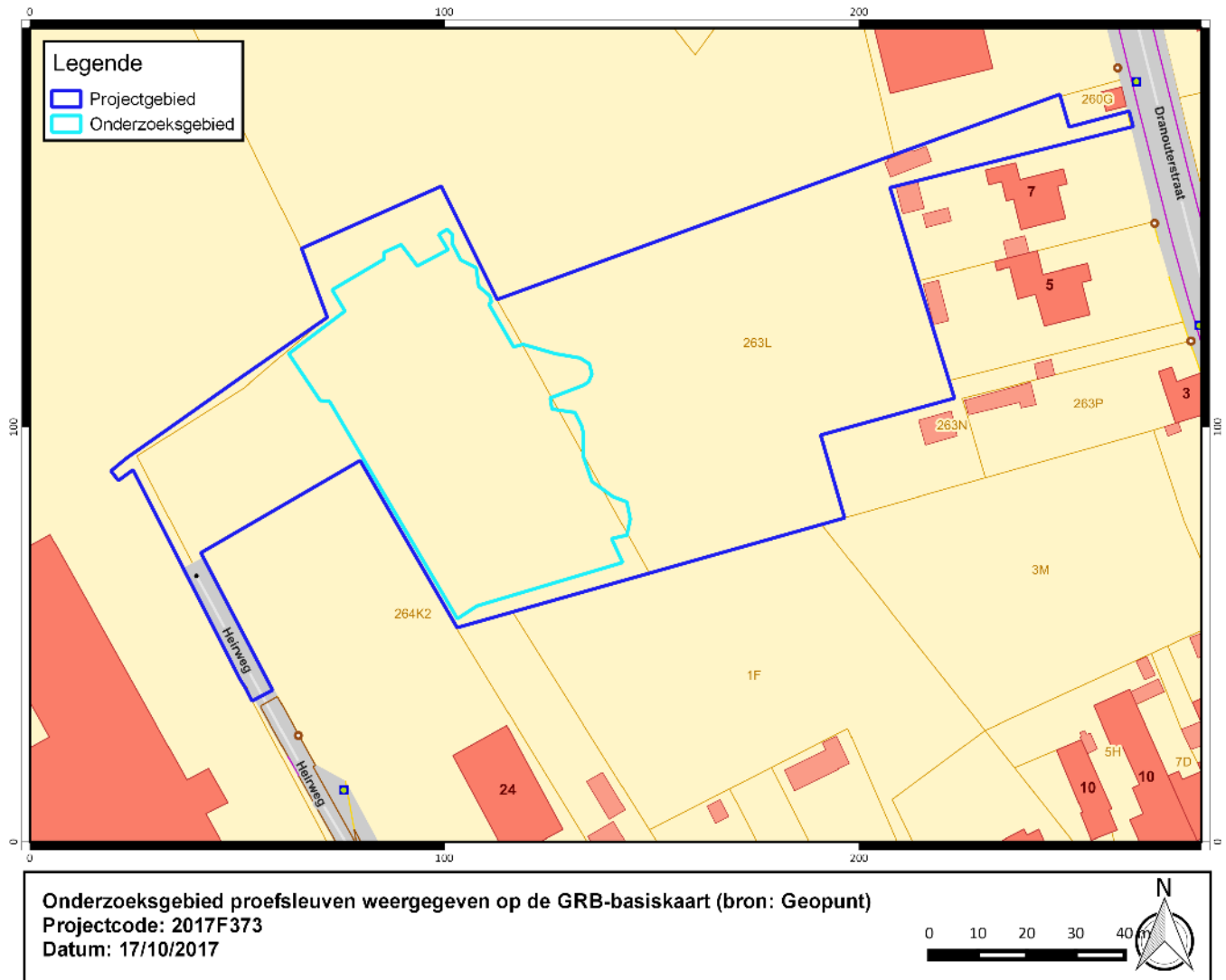
Er moet uitgegaan worden van een situatie waar de verticale stratigrafie éénduidig is, conform de bepalingen in de Code van Goede Praktijk, artikels 8.6 en 8.6.1. De kans op een bewaarde, afgedekte archeologische site is quasi onbestaand.

De archeologische prospectie met ingreep in de bodem wordt als succesvol beschouwd indien er een beargumenteerd antwoord op de onderzoeksvragen geformuleerd kan worden en het rapport wordt opgeleverd.

Indien tijdens het proefsleuvenonderzoek, tegen verwachtingen in, een afgedekte en bijgevolg bewaarde steentijdvindplaats, bestaand uit (een) vondstenconcentratie(s), wordt aangesneden/herkend moet de onderzoeksmethode aangepast worden. Het proefsleuvenonderzoek dient gestaakt te worden. Alle vondsten worden ingemeten en voorgelegd aan een specialist, opdat een verdere waardering van de vindplaats kan plaatsvinden (d.m.v. waarderende boringen en aardkundige waarnemingen i.v.m. bewaringscondities). Hierbij wordt verwezen naar de bepalingen rond steentijdvindplaatsen en relevante onderzoeksmethodes conform de Code van Goede Praktijk.

Voor het eigenlijke terreinwerk aanvang neemt bekomt de veldwerkleider de nodige leidingplannen, hetzij van de initiatiefnemer, hetzij via een KLIP-melding. Deze plannen dienen continu aanwezig te zijn gedurende de werken (hetzij digitaal, hetzij analoog).

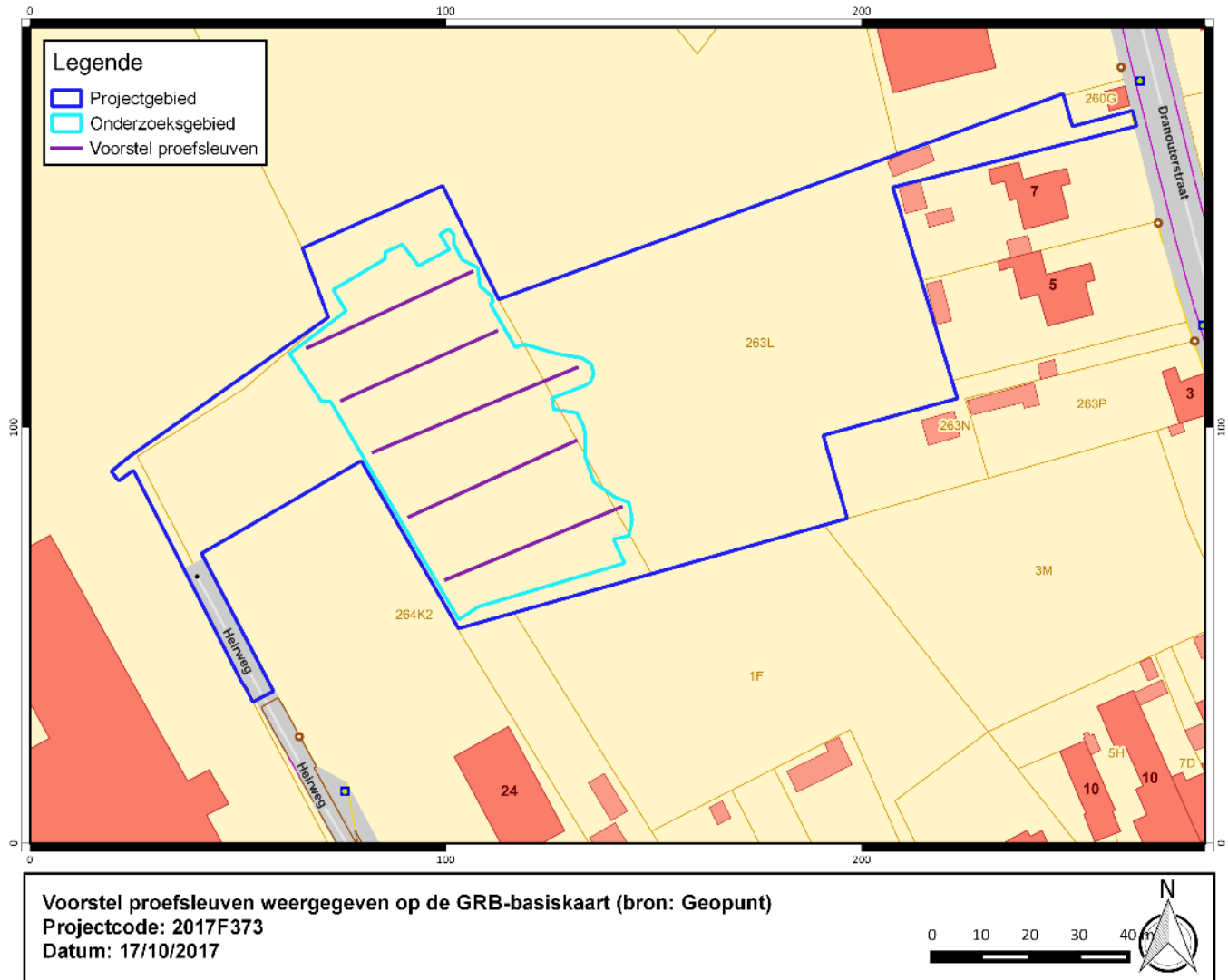
Het plangebied kent een verval van west naar oost, De inplanting van de sleuven is niet direct gebonden aan topografische elementen. Best wordt gekozen voor een inplanting volgens grofweg een oost-west-as, in functie van efficiënt grondverzet.

Figuur 2: Onderzoeksgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt)

2.4.6 Onderzoekstechnieken

Het onderzoeksgebied is ca. 0,29ha groot (= 2915m²). De proefsleuven dienen 10% van de onderzoekbare oppervlakte te beslaan (d.i. ca. 292m²) met bijkomend ca. 2,5% aan kijkvensters of dwars/volgsleuven waar relevant (= ca. 73m²). De kijkvensters dienen voldoende groot te zijn om een antwoord te kunnen geven om de onderzoeksvragen te beantwoorden.

Figuur 3: Voorstel proefsleuven weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

De proefsleuven worden aangelegd door een rupskraan met platte bak, deze kraan dient over voldoende vermogen te beschikken om een vlotte werking te garanderen. De minimale breedte van de kraanbak bedraagt 2m. De proefsleuven worden laagsgewijs uitgegraven door de kraan, onder begeleiding van de veldwerkleider, tot op het archeologisch leesbaar niveau. Tijdens de werkzaamheden dient extra aandacht uit te gaan naar sterk uitgelogde, pré- en/of protohistorische sporen en of eventueel lithisch materiaal.

Tijdens het terreinwerk dient aandacht uit te gaan naar de bodemkundige situatie binnen het plangebied en de relatie met de aanwezige sporen. Hiervoor dienen profielkolommen aangelegd te worden. Deze worden geïnterpreteerd door een assistent-aardkundige. Minimaal wordt één profielkolom per sleuf aangelegd, indien mogelijk in een geschrinkt patroon. Ze worden tot minstens 40cm in het ongeroerd sediment uitgegraven.

Gelet de ligging in frontgebied bestaat de kans op een mogelijke aanwezigheid van niet-ontpofte oorlogsmunitie. Het is aangewezen de archeologische werkzaamheden te laten begeleiden door een OCE-deskundige, teneinde de fysieke integriteit van het uitvoerend personeel te waarborgen.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd. Na het proefsleuvenonderzoek wordt het terrein terug in oorspronkelijke staat hersteld of conform gemaakte afspraken.

Het vooronderzoek met ingreep in de bodem, zijnde veldwerk, verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

2.4.7 Eventuele afwijkingen van de CGP

Voor de prospectie met ingreep in de bodem worden geen situaties verwacht waarin afgeweken zal worden van de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

2.4.8 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders

Het veldwerkteam bestaat minimaal uit:

-een veldwerkleider (onder begeleiding van een erkend archeoloog), deze veldwerkleider voldoet aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

-een assistent-archeoloog voldoende aan de vereisten van de Code van Goede Praktijk.

-een aardkundige ondersteunt de archeologen bij de interpretatie van de bodemprofielen en waargenomen sporen. Hij/zij rapporteert over de bodemkundige waarnemingen.

Conform de Code van Goede Praktijk artikel 9.3 ligt de beslissing tot natuurwetenschappelijke staalname bij de veldwerkleider. Dit in overleg met de aardkundige en het Agentschap Onroerend Erfgoed waar relevant. In de opmaak van de raamprijs moet een stelpost natuurwetenschappelijk onderzoek voorzien worden die kan aangesproken worden indien nodig.

Voor de rapportage wordt minstens de veldwerkleider ingezet onder toezicht van de erkende archeoloog.

2.4.9 Raming inzake uitvoeringstermijn

Veldteam: 1 dag veldwerkleider
1 dag assistent archeoloog
1 dag RTS medewerker
0,5 dag assistent-aardkundige

Kraan: 1 dag aanleg
1 dag dichten

Verwerking: 4 dagen veldwerkleider
1 dag assistent archeoloog
0,5 dag assistent-aardkundige

2.4.10 Vondsten

Conservatie en overdracht van het archeologisch ensemble gebeurt na afloop van het archeologisch proefsleuvenonderzoek conform aan de artikels 5.2.1, 5.2.2 en 5.2.3 van het Onroerend Erfgoeddecreet. Voor de start van het vooronderzoek met ingreep in de bodem worden door de erkende archeoloog, veldwerkleider en de initiatiefnemer duidelijke afspraken gemaakt met betrekking tot de overdracht van het archeologisch ensemble bij de eigenaar en/of het erkende onroerend erfgoeddepot of andere bewaarder van het archeologisch ensemble. Na het beëindigen van de verwerking en het opleveren van de eindrapportage vindt de overdracht van het opgravingsarchief plaats. Indien een vervolgonderzoek noodzakelijk blijkt, dient het opgravingsarchief integraal overgedragen te worden aan de uitvoerder van dit vervolgonderzoek.

2.5 Conclusie

De initiatiefnemer plant de herinrichting van de openbare infrastructuur in Nieuwkerke, deelgemeente van Heuvelland. De bureaustudie wijst op een beduidend archeologisch potentieel van de planlocatie. Bijkomend werd reeds een landschappelijk bodemonderzoek en veldprospectie uitgevoerd. Het verwachtingspatroon bestaat uit klassieke sporenarcheologie, waarbij eventueel aanwezige relictten zichtbaar zijn direct onder de bouwvoor. De veldkartering wijst op een menselijke aanwezigheid in de pré-en/of protohistorie. De meest geschikte volgende stap in het onderzoekstraject is, conform het verwachtingspatroon, een proefsleuvenonderzoek. Het terreinwerk, de verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

Deel 3: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt